

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 20.9.2017

HE 106/2017 vp, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2018, ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA

- Ulkoasiainministeriön pääluokkaan 24. esitetään vuodelle 2017 yhteensä 1,092 miljardia euroa.
- Lisäystä verrattuna vuoden 2017 talousarvioon on 12 milj. euroa.
- Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Suomi edistää kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.
- Nykyiselle toimintaympäristölle on ominaista muutosten nopeus ja ennakoimattomuus. Muuttoliike, Euroopan ja Itämeren heikentynyt turvallisuustilanne, kasvanut terrorismin uhka, talouden globalisaatio, maailmankaupan sisäänpäin kääntymisen uhka sekä ilmastonmuutos ja maailman eri alueilla edelleen vallitseva suuri köyhyys vaikuttavat toimintaamme ja ne tulee ottaa huomioon toimenpiteissämme. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan myös Suomen taloudellisten etujen edistämistä.
- Ulkoasiainhallinnon toiminnalliset painopisteet ovat:
 - Itämeren vakauden vahvistaminen
 - Suomen ja Ruotsin ulkopoliittisen yhteistyön tiivistäminen
 - Arktinen politiikka
 - Transatlanttisen yhteistyön vahvistaminen ja rauhanvälitys.
- Tehokas ulkopoliittikka edellyttää ulkoasiainhallintoa, jolla on kyky vaikuttaa ja jonka asiantunteemukseen koko valtionhallinto voi nojata.

24.01.01 Toimintamenot

- Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään 218,6 miljoonaa euroa, mikä on noin 1,8 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2017 talousarvioesityksessä oli.
- Laaja ja toimiva edustustoverkko on Suomelle välttämätön. Joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia.
- Voimavaroja painotetaan maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomelle kasvaa.
- Toimintatavoissa otetaan huomioon myös yhteistyömahdollisuudet Pohjoismaiden, Baltian maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa sekä Team Finland –toimintamalli.
- Edustustojen roolia vienninedistämisessä vahvistetaan tiiviissä yhteistoiminnassa tulevan Business Finland –organisaation kanssa.
- Ulkoasiainhallinnon tarjoamia kansalaispalveluja kehitetään ottamalla huomioon konsulipalvelulain muutokset ja hallituksen turvapaikkapoliittinen toimenpideohjelma ja digitalisaatio. Paikkariippumatonta viisumikäsittelyprosessia laajennetaan Venäjän lisäksi myös Kiinaan.
- Suomi toimii puheenjohtajana Arktisessa neuvostossa vuosina 2017–2019 ja Euroopan neuvostossa vuosina 2018 - 2019.
- Vuoden 2018 aikana valmistaudutaan myös Suomen EU-puheenjohtajuuteen vuonna 2019 sekä vietetään ulkoasiainhallinnon 100-vuotisjuhlavuotta.
- **Kipupiste:** kasvavat turvallisuusuhkat ja –menot edustustoissa.

24.01.74 Talonrakennukset

- Momentille esitetään 6,55 milj. euroa.
- Suurin yksittäinen hanke on New Yorkin kanslian vuokratilan vaihto ja muutostyöt.
- **Kipupiste:** Ulkomaan kiinteistömme alkavat rappeutua, investointirahoitus on riittämätön yli 200 milj. euron kirjanpitoarvoiseen ulkomaan rakennuskantaan.

24.10.20 Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot

- Ulkoasiainministeriön pääluokassa menoihin esitetään 52,56 milj. euroa (UM + PLM yhteensä 109,58 milj. euroa).
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan vuonna 2017 olevan maksimissaan noin 520 sotilasta.
- Suurimmat operaatiot ovat UNIFIL-operaatio Libanonissa, koulutusoperaatio Irakissa ja Resolute Support -operaatio Afganistanissa.
- Momentilla ei ole yhtään varalla olo -rahaa, joten kaikki uudet operaatiot edellyttävät lisärahoitusta täydentävässä talousarvioesityksessä ja/tai lisätalousarvioissa.
- **Kipupiste:** Rahoitus on kireä, varallaolorahan puuttuessa jokainen uusi päätös tarvitsee LTAE:n rahoitusta.

24.10.21 Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan

- Tarkoitukseen esitetään yhteensä 15,36 milj. euroa hallinnonalan kehyksen mukaisesti.
- Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan v. 2018 olevan noin 110 - 120 henkilöä.
- Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu EU:n operaatioihin.
- Määrärahaa saa käyttää myös sellaisen rauhanvälittämistoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, menoihin (500 000 euroa).

24.30.66 Varsinainen kehitysyhteistyö

- Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan vuonna 2018 olevan yhteensä 886,3 miljoonaa euroa, joka vastaa tämänhetkisten ennusteiden mukaan noin 0,38 prosenttia bruttokansantulosta
- Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään yhteensä 546,3 miljoonaa euroa.
- Kehitysyhteistyössä panostetaan valtioneuvoston selonteon painopistealueisiin:
 - naiset ja tytöt
 - kehitysmaiden talous ja kestävät työpaikat
 - demokraattiset ja toimintakykyiset yhteiskunnat
 - kestävä veden ja energian saatavuus sekä ruokaturva.
- Suomi kiinnittää erityistä huomiota tyttöjen ja naisten oikeuksiin, mukaan lukien lisääntymis-
veyteen. Alueellisesti Suomi painottaa Afrikkaa.
- Suomen kehityspolitiikka ja -yhteistyö perustuvat kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 toimeenpanoon Suomen ulkopuolella. Tämä tapahtuu tukemalla kehitysmaita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä edistämällä globaalissa toimintaympäristössä tarvittavia muutoksia.
- Käyttösuunnitelman mukaisesti monenkeskiseen kehitysyhteistyöhön ohjataan 169 miljoonaa euroa, maa- ja aluekohtaiseen kehitysyhteistyöhön ohjataan 133 miljoonaa euroa, humanitaariseen apuun 70 miljoonaa euroa, tukeen kansalaisjärjestöille 65 miljoonaa euroa ja Euroopan kehitysrahastoon 56,5 miljoonaa euroa.
- Hallitus pitää pitkän aikavälin tavoitteena kehitysrahoituksen nostamista YK:n tavoitteen mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta.
- **Kipupiste:** BKTL:n nousu on positiivinen asia, mutta aiheuttaa kehitysyhteistyön rahoituksen prosenttiosuuden pienentymisen 0,38 %:in.

24.30.88 Finnfundin pääoman korottaminen

- Momentille esitetään 10,0 milj. euroa uusien osakkeiden merkitsemiseen.
- Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.30.89 Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset

- Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin esitetään 130,0 milj. euroa.
- Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin osana Suomen kehitysyhteistyötä.
- Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

24.90.50 Eräät valtionavut

- Momentille esitetään 1,34 milj. euroa.
- Määrärahasta 370 000 euroa on varattu kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukselle.
- Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

24.90.66 Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet

- Jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin esitetään 90 miljoonaa euroa.
- Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.
- Suurin osa määrärahasta kohdistuu Suomen maksuosuuksiin YK:lle.
- Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin puolet on dollaripohjaista.

24.90.68 Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (IBA)

- Momentille esitetään 1,8 milj. euroa hallinnonalan kehityksen mukaisesti.
- Toiminnassa painotetaan Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta 2017 - 2019 tukevia hankkeita.
- Hankkeet identifioidaan ja hallinnoidaan pääasiassa sektoriministeriössä. Hankerahoitus on vahvistanut Suomen osallistumista ja suomalaisen asiantuntemuksen käyttöä monenkeskisessä alueellisessa yhteistyössä.

12.24.99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot

- Ulkoministeriön hallinnonalalle arvioidaan kertyvän 33,9 milj. euroa sellaisia tuloja, jotka eivät sisälly ministeriön toimintamenoihin.
- Tulot kertyvät mm. viisumien käsittelymaksuista, kiinteistöjen myyntituloista, kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien, YK:n sotilaallisesta kriisinhallinnasta maksamista palkkausmenokorvauksista sekä kehitysavun palautuksista.

